

A photograph of a gravel path with red and white striped curbs, leading through a lush green park with large trees. The path is bordered by a dense line of green bushes on the right and a large tree trunk on the left. The background is filled with more trees and a glimpse of a building.

jaargang 4 nr. 3 september 2017

Colofon

Initiatiefgroep wijkmagazine

Dick Wouters (voorzitter)

Secretaris (vacant)

Hilde van Dijk (penningmeester)

Redactie:

Frauke Bokker

Wendy Buysse

Hilde van Dijk (opmaak)

Ineke Kester (eindredactie)

Lia van der Laan

Gerard J. Telkamp (eindredactie)

Els Tukker

Dick Wouters (foto's)

Druk: Drukkerij De Bink, Leiden

Morsetekens verschijnt voor het gehele Morsdistrict ten westen van de spoorlijn in een oplage van 4400 exemplaren met een frequentie van 4x per jaar

Foto voorzijde: Morspark in wording

Correspondentie:

Wijkmagazine 'Morsetekens'
p/a Buurtcentrum Morschwijk
Topaaslaan 19
2332 JC Leiden
www.morsetekens.nl
info@morsetekens.nl

Sluitingsdatum insturen kopij
20 november 2017

Verschijningsdatum volgend nummer:
circa midden december 2017

Morsetekens digitaal:

Morsetekens is ook digitaal beschikbaar op onze website:
www.morsetekens.nl

Van natte zomer naar warme herfst

Het is september. We hebben een lange zomer achter de rug. De batterij is opgeladen met vakantie verhalen, we genoten van sportieve zomersuccessen (zoals damesvoetbal). We kunnen weer aan het werk, naar school, sporten en aan de slag in eigen huis, en komen weer in een regelmatig ritme. Morsetekens kwam dank zij een inleverdatum in augustus helaas wat traag op gang. Al met al valt dit september-nummer in de bus onder het genot van een herfstzonnetje en met de geur van hutspot in aantocht. Toekomstgericht zijn de artikelen over milieu in de wijk en de ontwikkelingen rond Diamantplein en Opaalstraat. Ook over de jeugd, die de toekomst heeft, is er een nieuw verhaal van een jongere in de Mors. Er is een reactie naar aanleiding van het vertrek van opbouwwerker Tony van der Haar. Onduidelijk is nog wie hem opvolgt. Libertas heeft ons verzekerd dat er wel opvolging komt.

We kijken ook terug. We hebben gemerkt dat historische artikeltjes in de smaak vallen bij onze lezers. Vandaar een verhaal over de naamgeefster van de stichting voor vrouwenhulpverlening Rosa Manus. De voormalige Plesman-Ulo of Plesman-mavo (aan de rand van onze wijk) komt ook aan bod.

Ook onze nieuwe medewerkers zitten niet stil. De distributie is in nieuwe en bekwame handen gekomen. Zoals u misschien al heeft opgemerkt leggen we de Morsetekens ook op wat strategische plaatsen in de wijk neer, zoals in wachtruimten. Wellicht heeft de distributie van het juninummet met wat haperingen plaatsgevonden. Als u dat merkt, wilt u dit ons melden via info@morsetekens.nl. We vinden het ook fijn als er buurtbewoners zijn die zin hebben af en toe een rondje te lopen in de wijk, om vier keer per jaar een uurtje Morsetekens te bezorgen.

U kunt de Morsetekens ook digitaal lezen op www.morsetekens.nl. Voor verbetering van de digitale dienstverlening via Morsetekens zoeken we versterking in de vorm van vrijwilligers.

Ook zijn we permanent op zoek naar spontane verslaggevers en onderzoekers. Aanmelding via info@morsetekens.nl

Ten slotte zijn er in en rond de redactie besprekingen over uitbreiding van het verspreidingsgebied van de Morsetekens met Transvaal, dus het gebied tussen spoorlijn en Galgewater. Dan zou het hele Morsdistrict de Morsetekens krijgen. Maar dat is nog toekomstmuziek.

Ineke Kester en Gerard J. Telkamp

Domweg gelukkig in de Muiderkring

Het lot is gevallen. Een van de inzenders van de puzzel van het juninummer van Morsetekens is de gelukkige prijswinnaar. Het blijkt mevrouw Klein van de Muiderkring. Als redactielezen hebben we de eer om de prijs te mogen overhandigen. Als we aan de kant van de Plesmanlaan over de galerij lopen, schrikken we een beetje van het verkeerslawaai. Eenmaal binnen in de gezellige en kraakheldere flat horen we weinig of niets. Mevrouw Klein zegt er weinig of geen last van te hebben dank zij de dubbele beglazing en bovendien is ze eraan gewend. Mevrouw Klein woont al sinds 1988, dus bijna dertig jaar, tot tevredenheid in de flat aan de Muiderkring. Ze is blij met al het groen in de buurt, bijvoorbeeld in Park Kweeklust waar ze vroeger wel met de kleinkinderen kwam. Ze kijkt de Morsetekens altijd door, het blad ziet er netjes uit. Ze puzzelt graag maar ze had nog nooit iets gewonnen. De redactie van Morsetekens overhandigt haar de bescheiden cd-bon en wenst haar veel geluk.

Hilde van Dijk en Gerard J. Telkamp

Diamantplein: kloppend hart van de wijk?

In maart berichtte Morsetekens al over het Diamantplein. De Jumbo werd verbouwd en vergroot, winkels zoals supermarkt Dirk en de Kaashoek van Barry en modewinkel Natasha ver trokken, wat de leegstand nog verder vergrootte, verloedering ligt op de loer. Daarnaast is er een weinig ideale verkeerssituatie en is er parkeerdruk rond het winkelcentrum. Bewoners hebben hun zorgen via het Morspanel met wethouders en de burgemeester gedeeld.

De gemeente, die alleen wat te zeggen heeft over de openbare ruimte, heeft het initiatief genomen om de belanghebbers - vastgoedeigenaren, winkeliers, burens en wijkbewoners - bij elkaar te brengen om na te denken over een nieuw plan voor het Diamantplein. Een integrale aanpak is vereist, waarbij in oplossingen wordt gedacht voor samenhang in de stenen (vastgoed), de economische waarden (winkeliers) en de sociale samenhang (bewoners). Een adviesbureau van TNO is, bij wijze van proef, door de gemeente ingeschakeld om alle betrokken partijen te helpen om de eigen belangen en die van anderen zo helder mogelijk boven tafel te krijgen en om de wensen en mogelijkheden van allen te verkennen.

Zo vond op donderdag 13 juli een enerverende bijeenkomst plaats, waar de winkeliers, bewoners en de gemeente aanwezig waren. Onder begeleiding van medewerkers van TNO is er met elkaar gebrainstormd over de vraag hoe het winkelcentrum het Diamantplein én het gebied van de Opaalstraat (weer) het kloppende hart van de wijk zouden kunnen worden. Ideeën die zijn uitgewisseld, zijn:

- *dat het winkelcentrum een aantrekkelijke ontmoetingsplaats wordt met meer groen, bankjes, een duidelijk plein en een plek met een café of een terras waar je even kunt neerstrijken voor bijvoorbeeld een kop koffie met gebak.*
- *naast een of (lieftst) twee supermarkten veel kleine winkeliers, die geen al te grote concurrentie ondervinden van de supermarkt(en).*
- *de ruimtelijke opzet aanpassen, in plaats van de gevels die nu naar binnen zijn gericht (zo zie je nauwelijks welke winkels er zijn), ze naar buiten richten, waarbij als je aan komt rijden of lopen, het winkelcentrum open en uitnodigend oogt.*
(lees verder op pagina 4)

- aanwezigheid van aanvullende dienstverlening, zoals een spelothek, of kunstenaarsruimte, te realiseren via bijvoorbeeld een pop-up ruimte (een ruimte die om de zoveel tijd een andere invulling krijgt).

- een grote opknapbeurt of renovatie van het winkelcentrum en een slimme werkwijze en middelen om het plein schoon te houden.

- zo nodig boven-/ondergronds (dat is duur!) parkeerruimte.

Winkeliers, bewoners en gemeente zijn het in grote lijnen met elkaar eens over deze zaken. De vraag is neergelegd bij de twee vastgoedeigenaren (van Diamantplein en van het gebouw aan de Opaalstraat 1) om met een meer concreet vernieuwingsplan te komen en daarbij ruimte te houden voor meedenken en voor inspraak van de andere spelers. Nu, na de zomer, is het nog wachten op het plan van de vastgoedeigenaren en houdt de gemeente dat in de gaten. Intussen zitten andere belanghebbenden niet stil. Vooral de winkeliers willen verder, want stilstand leidt tot achteruitgang. Zo komt er een bijeenkomst over het retailbeleid (= het detailhandelsbeleid / het winkelbeleid) van de regio en over 'anders ondernemen' om de winkeliers te helpen na te denken hoe ze aantrekkelijk en aanvullend (wellicht meer luxe naast de supermarkten) kunnen ondernemen.

Bewoners zien dat zij, de winkeliers en de gemeente groten-deels op een lijn zitten. Wens is een winkelcentrum Diamantplein waar wijkbewoners niet alleen graag naar toe gaan vanwege het aantrekkelijke aanbod van winkeliers, maar ook omdat het een prettige verblijfsruimte is om mede-wijkbewoners te ontmoeten.

Winkeliers geven aan veranderingen dringend wenselijk te vinden, en hopen dat de vastgoedeigenaren meewerken en willen investeren. Grote vraag is of de vastgoedeigenaren bereid zijn om bij hun investeringen rekening te houden met zowel de maatschappelijke als de economische waarden die passen bij het winkelcentrum. Kortom, de bal is gaan rollen, met de inzet van alle betrokkenen zouden we binnen enkele jaren tot een mooi vernieuwd winkelcentrum kunnen komen.

Ineke Kester

Foto's: Dick Wouters

Wijkambassadeur energie stelt zich voor

De Mors heeft niet alleen de luxe van een wijkregisseur, maar sinds kort heeft de wijk ook een wijkambassadeur met speciale opdracht: de wijkambassadeur energie. Hij heet Yung Lie en hij geeft in dit artikel antwoorden op vragen die Rien Leijdekker hem stelde.

Trouwens, op dinsdagavond 22 augustus was er in buurthuis Morschwijk een wijkinformatiemarkt waar voorlichting werd gegeven over energiebesparende maatregelen en over de opwekking van groene energie met zonnepanelen. Zie bijgaande foto's van deze drukbezochte avond.

Vraag: Kunt u vertellen wat een wijkambassadeur energie is, hoe u werkt en sinds wanneer u dit werk doet?

Yung Lie: De wijkambassadeur is onderdeel van het GOED-project van de gemeente Leiden, dat bewoners helpt bij het maken van goede keuzes, bijvoorbeeld op het gebied van energie en natuur. Dat is goed voor je portemonnee, je directe leefomgeving, voor onze stad en voor het klimaat op aarde. Wijkambassadeurs hebben als taak wijkbewoners bewust te maken van mogelijkheden voor energiebesparing en comfortverhoging. De wijkambassadeur zorgt ervoor dat mensen worden doorverwezen naar de juiste loketten. Ik ben wijkambassadeur voor de Morswijk sinds januari 2017.

Vraag: Kunt u iets vertellen over uw achtergrond, opleiding en werkzaamheden?

Yung Lie: Ik woon sinds 1993 in Leiden, ben getrouwd en heb drie kinderen. Ik studeerde rechten in Groningen en ik ging daarna o.a. werken bij de gemeente Den Haag. Ik houd me bezig met projecten voor maatschappelijke betrokkenheid.

Bij de Technische Universiteit Delft ben ik hoofdredacteur van de website Gebiedsontwikkeling. Als vrijwilliger ben ik in Leiden betrokken bij de Vrienden van het Singelpark en de Stichting Leidse Stijl.

Vraag: Welke energiebesparende maatregelen zijn zoal mogelijk voor bewoners van het Morsdistrict?

Yung Lie: Naast voor de hand liggende maatregelen als zonnepanelen is het goed om je woning verstandig te isoleren,

waarmee je veel winst kunt behalen: zowel comfortverhoging door minder vocht en tocht als lagere stookkosten. Met verstandig bedoel ik dat het compleet “dichtzetten” van een woning niet de bedoeling is; daar krijg je juist meer problemen mee, zoals schimmelvorming. De laatste tijd is er aandacht voor traditionele en natuurlijke methoden, zoals het tegengaan van optrekkend vocht door schelpen in de kruipruimte te storten. Schelpen hebben een vocht-absorberend vermogen. Dit natuurproduct werkt uitstekend.

Vraag: Kunt u een paar voorbeelden noemen van subsidies die mogelijk zijn?

Yung Lie: Voor een overzicht zie www.duurzaambouwloket.nl/nieuws-agenda-0-1-17

Voor huurders is het mogelijk om maximaal vijfduizend euro vergoed te krijgen voor bijvoorbeeld isolatie van de bodem, vloer, gevel, spouwmuur en dak, voor HR-glas of een GHR-ketel. Ik kan U de doorverwijzingsmogelijkheden geven voor de aanvraagprocedures voor subsidies en leningen enz.

(lees verder op de volgende pagina, daar staan ook de contactmogelijkheden)

Vraag: Wat zijn ervaringen in het Morsdistrict tot nu toe?

Yung Lie: Ik ben hier nog maar een half jaar bezig, maar het valt me wel op dat er in de Morswijk veel bewoners zijn die aan de slag willen met energiebesparing. Dat geldt bijvoorbeeld voor Koppelstein en De Bockhorst, maar ook voor de bewoners van de De Wetstraat (Transvaal behoort formeel ook bij het Morsdistrict; red.).

Vraag: Hoe kunnen bewoners contact met u opnemen?

Yung Lie: Op de website www.gagoed.nl kunnen ze mij en de andere wijkambassadeurs vinden. Men kan ook voor inlichtingen mailen met goedmors@gmail.com En er is ook telefonisch contact mogelijk: 06 – 535 88 684 .Voor vragen sta ik / staan wij open.

Tekst: Rien Leijdekker

Foto's: Yung Lie

Nieuwe wijkagente stelt zich voor

Ik ben Angelique Link, 41 jaar, ik ben getrouwd en ik heb 1 stiefzoon. Ik ben een geboren en getogen Leidenaar en ik kan me ook niet voorstellen dat ik ergens anders zou wonen dan in het mooie Leiden. Leiden zit in mijn hart. Ik werk sinds 1997 bij de politie in Leiden. Ik ben begonnen met een administratieve functie, waarna ik in 2003 de politieopleiding heb gedaan. Hierna ben ik werkzaam geweest in de noodhulpdienst. In 2011 en 2014 ben ik namens de politie uitgezonden naar Soedan en Zuid-Soedan, om Soedanese politieagenten te trainen. Dit was werk voor de Verenigde Naties. Tijdens dit werk heb ik kennisgemaakt met en samengewerkt in contact met diverse culturen.

In 2015 mocht ik stage lopen in de wijk Stevenshof en hier heb ik de kneepjes van het vak geleerd. Vanaf juli 2017 ben ik werkzaam als wijkagent van de Lage Mors, Hoge Mors, Transvaalbuurt en het Bio Sciencepark, samen met mijn collega Lakhdar Ben Taieb. Hoewel ik nog maar net begonnen ben met mijn werkzaamheden, geniet ik met volle teugen van het werk. Het gevoel echt mensen te kunnen helpen, in plaats van een pleister te plakken is iets waar ik veel voldoening uit haal. Samen met mijn collega Lakhdar probeer ik veel in de wijk aanwezig te zijn, aanspreekbaar voor een ieder. Ik heb al met een groot aantal bewoners kennis mogen maken. Soms leuke ontmoetingen, soms ook minder leuke omstandighe-

den. Mijn streven is met z'n allen een fijne woonomgeving te creëren, waar een ieder met respect wordt behandeld en de ruimte krijgt om zichzelf te zijn. Ik kijk uit om nog vele handen uit de wijk te gaan schudden en met u kennis te maken.

Angelique Link

Hoe kunnen wijkbewoners haar bereiken?

Angelique is bereikbaar op T. 0900-8844. Dan krijgt ze een terugbelverzoek of een mailtje toegestuurd.

Verbinden in de Mors

In het juninummer van Morsetekens is terecht veel aandacht besteed aan het afscheid van de opbouwwerker Tony van der Haar. Ik leerde hem kennen bij de oprichting van het later opgeheven Samenwerkingsverband Mors/Transvaal. Daarvan werd ik voorzitter. In het begin werd vergaderd met een volle tafel, maar na verloop van tijd nam de aandacht af en ontstond er verloop. Ook ik moest keuzes maken en afscheid nemen. Omdat ik bij Woningbouwvereniging Leiden (WBL) ook diverse functies bekleedde, bleef ik Tony ontmoeten. Hij zat soms ook bij vergaderingen. Tony was vriendelijk maar ook een streber om de samenwerkingsdoelen te bereiken. Helaas moest ook hij ervaren dat in later jaren wijkbewoners niet meer stonden te springen om ergens deel van uit te maken. Daardoor lukten vele zaken niet of moeilijk, zoals een wijkvereniging. Morsetekens noemt Tony een verbinder, en ja, dat was op zijn lijf geschreven. Zijn andere kwaliteit was met mensen omgaan, wat ook bij een bestuurder van groot belang is.

Wim de Leen

Bockhorst zomernieuws

Loes de Blok woont in de Bockhorst en verzorgt al diverse jaren de digitale Nieuwsbrief van die buurt. Misschien weet niet iedereen de eind jaren '70 gebouwde Bockhorst te vinden, maar het is een knus buurtje met vrijwel uitsluitend laagbouw en veel woonerven, tussen Park Kweeklust, de Lelylaan, de Haagsche Schouwweg en de Plesmanlaan. Historisch gezien hoort dit deel van het Morskwartier bij de Lage Mors. De straatnamen zijn vernoemd naar Leidse boekdrukkers en uitgevers van lang geleden, zoals Luchtmans, Van der Aa, Van Ravelingen, Brill, Sijthoff, Jan Paets en Louis Elsevier.

Aan de nummers 25 (maart) en 26 (juli) van de nieuwsbrief werkten ook andere buurtbewoners mee. De nieuwsbrieven bevatten ook gemeentelijk nieuws in het algemeen, zoals aanvragen voor de lintjesregen 2018 en inspraak voor de gemeentenota Spelen & Bewegen 2018 enz. Er zijn veel doorklikmogelijkheden. Buurtbewoners en andere geïnteresseerden kunnen zich voor toezending van de digitale Nieuwsbrief Bockhorst aanmelden via het emailadres redactie@bbbockhorst.nl.

In de maart- en de juliaflevering schrijft Bart Singeling over betaald parkeren. (Dit geldt trouwens voor de hele Lage Mors.) De gemeente Leiden evalueert de invoering (ook elders in de stad) met enquêtes, tellingen en reacties via de klankbordgroep Betaald Parkeren. De digitale enquête is maar door 15 % van de bewoners ingevuld (hoe had men dit kunnen weten anders dan door de aankondiging van de enquête in het maartnummer?GJT). In de Klankbordgroep zijn vragen aan de orde geweest als het gebrek aan parkeerautomaten en de handhaving in de wijk ('s avonds na 20 uur wordt er bijvoorbeeld niet meer gecontroleerd op fout parkeren). En nog steeds is er onduidelijkheid over waar te betalen.

Anne Syske Keijser belicht de stand van zaken met betrekking tot twee grote verkeersprojecten: het Tracédeel Plesmanlaan van de Leidse Ring Noord en de RijnlandRoute. Voor de komende tijd wordt een nog grotere groei van de verkeersdruk

verwacht op de Leidse Ring (tussen Leiden en Leiderdorp). Dit zal leiden tot aanpassing van het ontwerp van het kruispunt (met viaduct) Plesmanlaan-Darwinweg-Vondellaan. Wat betreft de RijnlandRoute: in september dit jaar zal begonnen worden met concrete voorbereidende werkzaamheden. (Iedereen heeft kunnen zien dat de kloeke jaren dertig-huizen aan de Rijksstraatweg bij het Valkenburgse Meer al zijn afgebroken. (GJT) Voor het Knooppunt Leiden-West zullen tegen eind 2018 het huidige Transferium en de McDonald's worden afgebroken. Verder in deze nummers een oproep aan bezitters van zonnecollectoren om hun energieopbrengst te vergelijken en een verwijzing naar de discussie, ook voor Morsbewoners van belang, over de verplaatsing van het busstation naar de Zeezijde van CS. (Gerard JT)

foto links: Transferium

foto rechts: Plesmanlaan

Opgroeien in de Mors: voetbalmeisje

Deze zomer werden de Nederlandse voetbalvrouwen Europees kampioen. Dat is een hele mooie prestatie, waar het hele land van genoten heeft. Morsetekens ging op zoek naar meisjes in de Mors die ook graag voetballen. Demi is er één van. Ze is 17 en voetbalt al zo'n 11 jaar bij DoCos. Door een flyer over meidenvoetbal die ze op school kreeg, kwam ze op het idee om te gaan voetballen. Het leek haar leuk. Met een paar vriendinnen van de lagere school heeft zij zich toen opgegeven. Daar heeft zij geen spijt van gehad. DoCos ligt in de wijk, wat wel fijn is, het is lekker dichtbij. Zij speelt nu in de Meiden onder de 19 (MO19 zoals dat nu heet). Ze vindt het nog steeds top en heel gezellig in haar team, ook nu ze inmiddels op het MBO zit, waar ze leren en stage lopen moet combineren. Haar lagereschoolvriendinnen voetballen niet meer, maar haar teamgenoten zijn intussen heel vertrouwd.

Vrouwenvoetbal krijgt niet zoveel aandacht: geen oranje vlaggetjes en spandoeken tijdens het EK. Zelf heeft ze ook alleen naar de finale gekeken. Ze vindt het vooral leuk om zelf te voetballen.

Demi woont al haar hele leven in de Mors, de eerste jaren in de Lage Mors en daarna in de Hoge Mors. "Het is een fijne buurt om als kind te wonen. Alles was dichtbij: winkels, school, oma, vriendinnen, voetbal en de stad is ook niet zo ver."

Als kind speelde ze vaak met haar vriendinnen bij de Weerklank en op het korfbalveld – toen het nog niet goed was afgesloten. Ze hebben daar veel plezier gehad. Toen ze ouder werden, gingen ze wandelen en fietsen door de wijk en lekker bijkletsen op een bankje – en daar zijn er genoeg van in de wijk vindt ze.

Demi denkt dat ze het wel fijn zou vinden om in de Mors te blijven wonen: "Je bent dichtbij de stad en alles en het is hier rustiger wonen."

Wendy Buysse

Echt iets lekkers!

Raaphorst
BROOD & BANKETBAKKERIJ

Tesselschodestraat 20
2332 BJ Leiden
T/F (071) 576 12 74

Speel-o-theek Duimelot : betaalbaar lenen van mooi speelgoed

Al 38 jaar kan men bij Speelothek Duimelot, gevestigd in buurtcentrum Morschwijk, speelgoed lenen. In de loop der jaren hebben veel ouders uit de Mors gebruik gemaakt van de mogelijkheid om speelgoed, spelletjes en puzzels te lenen. Een enthousiast bericht van Duimelot aan de Morsetekens was een mooie aanleiding om een kijkje te gaan nemen en wat meer informatie te vragen aan Liezbeth, al sinds 2004 vrijwilligster bij de speelothek.

Zes enthousiaste vrijwilligers – waarvan sommigen al meer dan 25 jaar - runnen Duimelot. Zij zijn aanwezig tijdens de openingstijden en zijn ook verantwoordelijk voor de aankoop van nieuw speelgoed. Ze luisteren naar de wensen van ouders en kinderen en letten bij het aankopen op de kwaliteit van het speelgoed. De speelothek wordt door de gemeente gesubsidieerd. Duimelot beschikt momenteel over zo'n 800 stuks speelgoed, spelletjes en puzzels. Er is speelgoed te lenen voor kinderen van 0 tot 10 jaar. Voor 7 euro is het hele gezin een jaar lang lid. Per keer kan je twee stuks speelgoed lenen, waarvoor je 0,30 cent per stuk betaalt voor 2 weken.

Speelgoed lenen is handig. Je kunt speelgoed lenen dat aansluit bij de ontwikkeling van je kind. Kinderen kunnen thuis een paar weken met het geleende speelgoed spelen en je kan uitvinden of het geschikt is voor je kind. Als het kind er weer op uitgekeken is, breng je het weer terug om iets nieuws te lenen. Zo heb je voor niet te veel geld altijd passend speelgoed in huis. Dit is handig voor alle ouders. Zo voorkom je dat je speelgoed in huis hebt waar ze na een paar weken niet meer naar omkijken. Mooi speelgoed is vaak duur en zo kan iedereen ervan genieten.

(vervolg op pagina 14)

Ook oppasmoeders en –vaders, opa's en oma's kunnen gebruik maken van de speeltheek. Voor weinig geld kan je je oppaskinderen verrassen met leuk speelgoed, spelletjes en puzzels.

Duimelot was vroeger vooral gericht op ouders in de Mors. Sinds speeltheeken in andere wijken van Leiden zijn gestopt, komen ook ouders uit de aangrenzende wijken naar Duimelot. De vrijwilligers zien ook dat ouders die verhuizen naar een andere wijk, of zelfs naar Leiderdorp en Voorschoten, blijven komen.

Wil je meer informatie over de speeltheek kijk dan op de facebookpagina **Speeltheek Duimelot**, stuur een berichtje naar de vrijwilligers via Facebook, of ga een keer kijken in buurthuis Morschwijk tijdens de *openingstijden*:

- dinsdagmiddag van 14u30 tot 16u15
- woensdagochtend van 9u15 tot 11u15
- woensdagavond van 18u30 tot 19u45.

De herfst en winter komen er aan en dan is het altijd leuk om nieuw speelgoed uit te proberen.

Wendy Buysse

Foto: Speeltheek Duimelot

RE/MAX
Lage- en Hoge Mors

- gratis waardebepaling
- uniek marketingplan
- altijd bereikbaar
- no Cure, no Pay

funda

Wessel Lemckert
wijkspecialist
06-28256681

Aankoop - Verkoop - Taxatie
- Hypotheken - BOG - Verhuur
RE/MAX Leiden / Levendaal 73 - 75 / 071 - 5162371

Boccia bij Gehandicapten Sport Vereniging De Sleutels

Boccia (spreek uit: 'botsja') is een balwerp-spel. Het is een sport die gespeeld kan worden door mensen met een (ernstige) beperking. Door middel van een toss wordt bepaald wie als eerste de witte bal mag spelen en in welk vak je moet staan. De witte bal wordt in het veld geworpen of gerold en dezelfde speler probeert zijn gekleurde bal zo dicht mogelijk bij de witte bal te spelen. Daarna is de tegenpartij aan de beurt. Hierna moet de partij gooien die het verste van de witte bal vandaan ligt. Deze partij moet net zolang gooien tot het lukt een van zijn ballen dicht bij de witte bal te spelen dan de tegenpartij enz. Het spel wordt doorgespeeld tot alle gekleurde ballen, 6 van elke partij, zijn gespeeld. Dit is een complete ronde, waarna de score kan worden opgenomen.

Boccia is speciaal bedoeld voor mensen met een beperking of voor senioren. Boccia wordt vooral gespeeld door mensen met een cerebrale parese (hersenaandoening met onder andere spasme) en door sporters die vanwege lichamelijke beperking nauwelijks andere sporten kunnen beoefenen.

Voordat men Boccia gaat spelen, moet een speler ontdekken wat de beste manier is om de bal te werpen of te rollen. Dit kan zijn met de hand (boven-of onderhands) of met de voet of, indien iemand niet in staat is de bal vast te houden of met de voeten te spelen, met een goot van het hulpstuk. Een assistent beweegt de goot op instructies van de speler. Bij recreatieve wedstrijden en trainingen kunnen de breedte

en de diepte van het speelveld worden aangepast aan de groep of aan individuele wensen.

Boccia kan zowel recreatief als in wedstrijdverband worden gespeeld. Wedstrijden speel je 1 tegen 1 of in teamverband (3 tegen 3 of spelers met goot: 2 tegen 2. Sinds 1984 is Boccia ook een Paralympische sport.

De gegevens voor u op een rijtje:

Speelavond: elke woensdagavond; tijd: van 19.00 – 20.30 uur

Waar? Buurtcentrum Morschwijk, Topaaslaan 19, Leiden

Prijs voor 13 bijeenkomsten: € 48,00

AANMELDEN via Rob van Weesel (voorzitter GSV De Sleutels),

telefoon 071-5415923 robvanweesel@gmail.com

foto : GSV De Sleutels

Rosa Manus: een strijd bare vrouw

Zoals bekend staat aan de Opaalstraat in de Hoge Mors Rosa Manus, een gebouw voor hulpverlening aan vrouwen (en hun kinderen). Naar wie is deze instelling eigenlijk genoemd? Rosa Manus (1881 - 1942 of 1943) was in de jaren dertig van de vorige eeuw Nederlands bekendste feministe, vredesactiviste, voorvechtster van maatschappelijke hervorming. Rosette Susanna Manus werd in 1881 in Amsterdam geboren als een van de zeven kinderen van een joodse tabaksmakelaar. Zij kreeg een opvoeding met veel onderwijs in de moderne talen. In 1904 werd ze actief lid van de Vereniging Kindervoeiding, om arme schoolkinderen elke dag een warme maaltijd te kunnen geven. In 1908 helpt ze bij de organisatie in Amsterdam van het derde internationaal congres van de Wereldbond voor Vrouwenkiesrecht. Ze werd heel actief voor de Vereniging voor Vrouwenkiesrecht, met veel internationale contacten. Samen met Aletta Jacobs (eerste vrouwelijke arts van Nederland) organiseerde ze tijdens de Eerste Wereldoorlog een vrouwenvredescongres in Den Haag. Ook na de invoering van het vrouwenkiesrecht bleef ze zich inzetten voor vrouwenrechten, zoals in de Vereniging voor Vrouwenbelangen en Gelijk Staatsburgerschap. Na de machtsovername door Hitler in Duitsland wordt ze actief in het antifascistisch verzet. Zo

wordt ze voorzitter van een Nationaal Vrouwencomité voor Vluchtelingen, met een opvanghuis in Amsterdam. Ze geeft informatie uit Duitsland door aan joodse vrouwenorganisaties in de Verenigde Staten. Om kostbare documentatie te redden (ook uit nazi-Duitsland) hielp ze in 1935 met de oprichting van het Internationaal Archief voor de Vrouwenbeweging. In 1936 kreeg ze voor haar menslievend werk een lintje van koningin Wilhelmina. In 1938 nam ze zitting in het bestuur van het Korps Vrouwelijke Vrijwilligers. In 1941 wordt ze in het bezette Nederland gearresteerd vanwege haar “pacifistische en internationale neigingen”. Ze was dus een politiek gevangene, hoewel ze vanwege haar joodse afkomst in Ravensbrück in het zg. Judenblock terecht kwam en dus ook slachtoffer van antisemitisme en jodenvervolg ing was. Ze belandt via het beruchte Oranjehotel in Scheveningen in het Duitse concentratiekamp voor vrouwen Ravensbrück. Daar overlijdt ze in april 1943 of eerder.

Bron: o.a. artikel Rosa Manus door Myriam Everard in Digitaal Vrouwenlexicon van het Huygens Instituut voor Nederlandse Geschiedenis. (GJT)

P.S. In de Stevenshof is er een Rosa Manusstraat.

Een verdwenen school aan de Plesmanlaan

Op een verjaardag ontmoette ik laatst een mevrouw van een jaar of zestig. Ze had lang geleden in Leiden gewoond, in de Fagelstraat (Raadsherenbuurt) en ze vertelde dat ze op de ULO op de Plesmanlaan had gezeten. Ik kon haar, en mijn oren, niet geloven. Aan de Plesmanlaan liggen toch alleen kantoren, bedrijfsgebouwen, de flats in de verte van de Muiderkring? Ze hield vol, maar ze kon me niet uitleggen waar die middelbare school voor Uitgebreid Lager Onderwijs dan gelegen moest hebben. In de buurt van het Station misschien?

foto uit 1951 of '52 met hoofd van de school de heer De Wilde met dank aan mw. Nel Bouter - de Kruis

Thuisgekomen ging mij een lichtje op. Ik wist toevallig dat de Plesmanlaan niet genoemd is naar de luchtvaartpionier en K.L.M-directeur Albert Plesman. Ooit was de Plesmanlaan een boerenweggetje tussen Pesthuis en (ongeveer) de Mors-singel. De laan werd ook wel als Plesmanlaantje aangeduid. Genoemd naar een boer die Plesman heette. Een andere bron zegt dat Plesman de naam was van een huisbaas, die er huizen had laten neerzetten. Zo ging dat vroeger. Maar die huisbaas kan ook boer geweest zijn... Wie zal het zeggen. Op een kaart van 1933 ligt de Plesmanlaan in het verlengde van de Transvaalkade en liep deze laan tot de Morssingel; aan de overkant van de sloot lag de Gevangenislaan (naar het Pesthuis, waar een Rijkswerkinrichting en Vrouwengevangenis waren gevestigd). De Plesmanbrug overbrugde een watertje, evenwijdig aan de Morssingel, dat op de oude spoorweghaven uitkwam. De bombardementen van december 1944 op het Stationsgebied en de naoorlogse wederopbouw zouden deze omgeving drastisch veranderen, maar de Plesmanlaan bleef nog even bestaan, aan de oostkant van de spoorlijn, maar wel in het Morskwartier.

(lees verder op pagina 18)

In 1953 werd de oude lagere school aan het eind van de Paul Krugerstraat (Transvaal I, vroeger bekend als de Hakbijenbuurt) door gemeentearchitect ir Koch verbouwd tot gemeentelijke U.L.O. De onderwijsvorm ULO of MULO voor (Meer) Uitgebreid Lager Onderwijs was in die jaren een populair en gerespecteerd, degelijk soort middelbaar onderwijs, min of meer vergelijkbaar met de huidige HAVO. In 1960 kreeg de school de officiële naam Plesmanschool. Jarenlang was er ook de Middelbare Handelsavondschoon Kennis is Macht gevestigd. Sinds 1964 stond de school verscholen achter het kolossale nieuwe Belastinggebouw. (Daar zit nu een tijdelijk bijkantoor van het Stadhuis: Stationsplein 107.) Na 1966 (annexatie van de rest van de Mors van Oegstgeest) en, begin jaren 70, het doortrekken van de Vondellaan en de bouw van het spoorwegviaduct werd de naam Plesmanlaan gereserveerd voor de nieuwe ontsluitingsweg van Stationsplein tot A44. En na 1966 (Mammoetwet) werd het de Plesman-mavo, die opging in de SG Louise de Coligny, nu Da Vinci. De school aan de oude Plesmanlaan werd nog ruim vóór het eind van de vorige eeuw afgebroken. Nu ligt er een groot speelplantsoen, langs de Bloemfonteinstraat. Maar misschien hebben nog veel oude “Morsers” een herinnering aan de Plesman-ulo-school? *Reacties graag: gerardjtelkamp@hetnet.nl of tel. 5315747.*

Gerard Telkamp

Rijschool Nico de OUW

De Rijschool in de Mors waar slagen ook leuk is!

Op vertoon van deze advertentie één rijles gratis

Buurtbarbecue in de Hoge Mors

De nazomer is traditioneel de tijd om nog even de banden met de buurt aan te trekken door het organiseren van een buurtbarbecue. Tijd voor delen van lief en leed (wat zijn die kinderen weer gegroeid!), sterke vakantie verhalen, bewonderen van de laatste aan-/verbouw in de laatste zomerse zonnestralen, foto's (ook van voorgaande bbq's) onder het genot van lekker eten en drankjes.

Zo houdt de buurt (hoek) Carneoolstraat en Aquamarijnstraat inmiddels al 20 jaar een jaarlijks pleinfeest. Onder bezielende leiding van Ria van Cassel, die niets leuker vindt dan om dit te organiseren, worden de uitnodigingen verstuurd, en eten en drinken ingekocht. Gezamenlijk worden op de ochtend van de BBQ 's de stokjes geregen, de ballen gedraaid en het fruit voor de fruitsalade gesneden. Met vereende krachten en een kwinkslag worden twee partytenten opgezet, zodat 's avonds het feest kan beginnen. (Geheel vrijwillig is er sprake van een spontane taakverdeling tussen vrouwen en mannen?) Na een geslaagde avond ruimen de burens de volgende morgen met vereende krachten de tent en de andere spullen weer op, op naar de 25 jaar.

Ineke Kester

Noot van de redactie: wilt u ook een buurtinitiatief delen met Morsetekens, meldt het ons: info@morsetekens.nl

foto's : familie Meltzer, Ineke Kester

Dieren van de Mors: de Wesp

Had u deze zomer veel overlast van wespen? Ik niet. Toch was eerder een wespenplaag voorspeld. Maar de wisselende weersomstandigheden in de afgelopen maanden hebben hun aantallen beperkt gehouden.

Het overgrote deel van de Vliesvleugeligen hoort tot de orde met een “wespentaille”. Daarvan vallen 836 soorten onder de Angeldragers, met onder meer Bijen en Graafwespen, Spinnendoders, Mieren en – waar het hier om gaat - Plooiwesp. De soorten van deze familie vouwen in rust hun vleugels in de lengte op. De meeste zijn solitair (alleen levend); zij geven nooit overlast.

Een tiental Nederlandse soorten vormen de onderfamilie van de Papierwespen, voornamelijk sociale soorten. Van zacht (rottend) hout wordt dun papierachtig bouw materiaal gekauwd voor de broedcellen en de nestomhulsels. Vooral de Gewone wesp en de Duitse wesp kunnen hun nest ook in of rond onze huizen bouwen. Eén maal moest bij mij in het dak van de benedenwoning

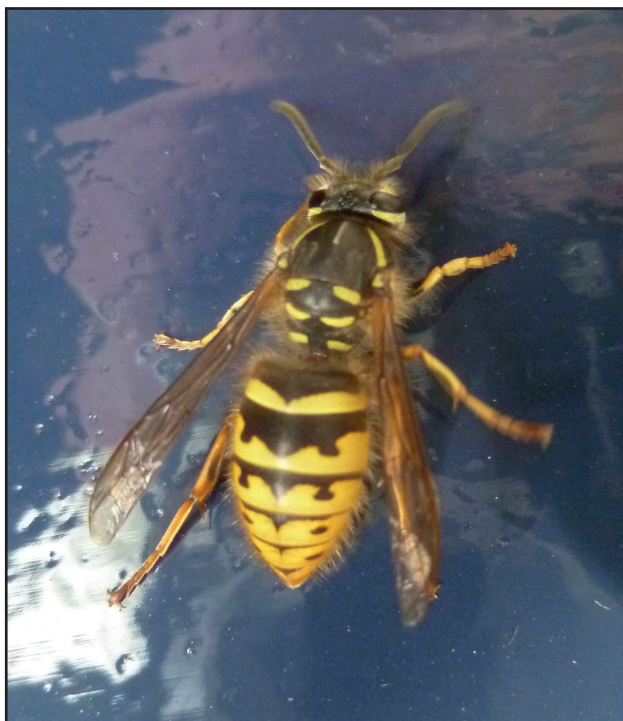
een wespennest verdelgd worden, omdat anders de schilder niet zonder gevaar aan de slag kon.

Na de herfst zijn alleen bevruchte jonge koninginnen over, die in winterslaap gaan. In het voorjaar begint een wespenkoningin haar nieuwe nest te maken en eieren te leggen, waaruit onvruchtbare vrouwtjes komen, de werksters. Zijn de eerste werksters volwassen, dan blijft de koningin in het nest en gaan alleen de werksters op rooftocht voor de larven. Deze worden uitsluitend met dierlijk voedsel grootgebracht: insecten, in hapklare stukjes voorgedraaid. De larven van de sociale wespen geven in ruil een zoete stof af waarmee de energiebehoefte van de werksters wordt gedekt.

Aan het einde van de zomer leggen de koninginnen ook onbevuchte eieren, waar mannetjes uit komen, terwijl extra grote broedcellen met supervoedsel de nieuwe koninginnen leveren. De oude koningin stopt dan met eieren leggen. De nesten vervallen langzaam. Als er geen larven meer zijn, krijgen de werksters in het nest ook geen zoetstoffen meer voor hun energie-behoefte. Ze zoeken die dan buiten het nest: nectar, honingdauw, overrijpe vruchten en – wel zo makkelijk – de limonade en andere zoetheid op onze tafels. Op zo'n moment zijn ze hinderlijk, maar per saldo zijn wespen nuttig als verdelger van talloze insecten: muggen, rupsen, keverlarven, enzovoorts. Prima, zolang ze hun nest maar niet onder je dak of in je spouwmuur maken.

Enkele tips: Blijf kalm als wespen rondom je zoemen en ga niet om je heen slaan. Laat hun nesten met rust, maar als verdelgen toch nodig is, laat dit over aan professionele firma's. En mocht je vlak in de buurt van een bijenkast, hommelnest of wespennest gestoken worden, ga dan direct een stukje verderop staan: bij het steken geeft het beestje een signaalstof af die nestgenoten alarmeert, die vervolgens ook tot de aanval kunnen overgaan. Zo'n massale aanval wil je niet meemaken!

tekst en foto's Gerard van der Klugt

Activiteiten Huis van de Buurt

De nieuwe activiteitenladder 2017-2018 van Huis van de Buurt Morschwijk is uit. Hierin zijn alle activiteiten waaraan wijkbewoners kunnen deelnemen opgenomen. Een greep hieruit:

koffie-inloop : dagelijks

verder bv. conditietraining, senioren gym, yoga, tai-chi, taalles, huiswerkbegeleiding, kinderclub, dans, wijktafel, en nog veel meer. Het elders in dit nummer beschreven Boccia staat er ook in. U kunt deze activiteitenladder gratis afhalen bij Huis van de Buurt Morschwijk, Topaaslaan 19. Informatie bij (Corry) C. Paardekooper@libertasleiden.nl, T. 576 56 56.

Spreekuur Sociaal Wijkteam

elke maandag t/m donderdag 9.00 - 11.00 uur.

Bij het Sociaal Wijkteam kunt u terecht met al uw vragen over welzijn, zorg, ondersteuning en WMO.

Topaaslaan 19, T. 516 4907

Libertas opbouwwerker: in juni heeft Tony van der Haar afscheid genomen als opbouwwerker van de Mors. Aanvankelijk was zijn opvolging geregeld, maar dat is uiteindelijk om diverse redenen niet doorgegaan. Libertas is bezig een vervanger te vinden.

Elders in dit nummer stelt de nieuwe wijkagent zich voor.

En er komt vanuit de gemeente een nieuwe wijkregisseur, Marco Versluis, hij zal Chrissie van der Meijden gaan vervangen. Chrissie heeft zich de afgelopen twee jaar sterk gemaakt voor alle partijen en de gemeenschappelijke belangen bij de gemeente. Collegetour, Morspanel en de toekomst van het Diamantplein zijn onderwerpen waar zij bij betrokken was.

Morspark

De aanleg van het Morspark is in volle gang. Er is veel gesnoeid en opgeruimd, nieuwe voetpaden zijn aangelegd, speel- en sportplekken worden opnieuw ingericht, terwijl nieuwe beplanting snel zal volgen. Met jongeren wordt gewerkt aan een nieuwe "dug out" en met kinderen aan een kunstzinnig speelplein. Begin oktober zullen de meeste werkzaamheden afgerond zijn, zodat in november de aanleg afgerond kan worden met het aanplanten van nieuwe bomen. Zie de foto's op de volgende bladzijde en op de voorpagina.

Voor vragen of opmerkingen over de uitvoering kunt u contact opnemen met de aannemer via Alexandra Braas op tel. 06-38106938 of alexandra.braas@bunnikgroep.nl

Namens de Stichting Morslint
Josse Popma
www.morslint.nl
info@stichtingmorslint.nl

In 2017 eropuit?

Body & Beauty helpt u op weg.

De medische pedicure voor al uw voetproblemen.

Body & Beauty
medisch pedicure & schoonheidssalon

Jacob Catslaan 46, Leiden
Tel: 071-5761755
www.body-and-beauty.nl

de werkzaamheden aan het Morspark links: zo was het

rechts: zo wordt het

HERFSTPUZZEL

trouw ? .. huis
bouw . ? .. meter
wolken ? .. schuit
wijn ... ? .. trap
kruis .. ? .. vlieg
horloge .. ? . plooi
bus ... ? bureau
sport ... ? . club
zomer .. ? . watch
wandelen . ? .. markt
tafel . ? .. goud

Vul op de plaats van de puntjes een woord in, zodat het met het 1e woord een nieuw woord vormt, en met het laatste weer een ander woord vormt. Zet alle letters in de vraagtekens naast elkaar en u heeft de oplossing (denk aan de herfst). Stuur uw oplossing vóór 15 oktober met naam en adres naar:

info@morsetekens.nl .

De puzzel is gemaakt door Lia van der Laan

Onder de goede inzenders wordt een CD-bon van 15 euro verloot.

PROFILE *Van Polanen* DE FIETSSPECIALIST

...daar mag je **méér** van verwachten!

Op vertoon van deze advertentie,

15% KORTING

op alle voorraad modellen van
Trek, Sparta en RIH

Ook voor al uw reparaties

Profile van Polanen | Morsweg 174 | 2332 ES Leiden
071 531 34 98 | www.profilepolanen.nl